

Ծանուցման առաջ 2
Առաջին երես 5

ՀԱՆՐԵՍ ԱՅՀԱՅԻՒՆ

Gérant responsable
A. SAKAİAN

ԾԱԼԻԿԻ ՀԱՅԱԹԻ ԽՐԿՈ անդամ կը հրատարակուի Զորկքաբ-
թի եւ Շաբաթի օնեն ։
Տարեկան մաժամարդութեան գինն է 100 զուրուշ արծաթ,
— Վեցամսեան 60. — Գաւառաց համար 115 զր. Վեցամսեայ 60

Որ եւ էնամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Արտօնատէր եւ Տնօրէն Անտօն Սաքահան,
Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատակէսի թիւ 20:
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնը եւ չեն տրուիր .

Թիի 36 ս. ՏԱՐԻ

ԳԻՆ 40 ՓՈՐԱ

1887 ԱՊՐԻԼ 25 ՇԱԲԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՑԱԿԵՐՊԱԿԱՆ

Հինգշաբթի օրուան ձերիտէին-
Շարդիյէին մէջ զարմանօք կար-
դացինք Մաղնիսայէն զրկուած
անստորագիր նամակ մը որ տեղ-
ւոյն քարողիչ Շահպաղլընեան Յա-
կորոս վարդապետի հրաժարա-
կան տուած ըլլալը ծանուցանե-
լով, այնպէս ցուցնել կուղէ թէ
մեծ աղետք մը պիտի ըլլայ այդ-
հրաժարում նամակագրին վերջին
աստիճան անձկութենէն կը հաս-
կցուի որ Պատ. կրօնական ժողո-
վոյ վերջին հեռագիրը իւր ազ-
գեցութիւնը ըրած է ։ Յիշեալ
շահպաղլընեանի, վեհափառ կա-
թողիկոսի դէմ եկեղեցւոյ բնմէն
անպատկառ լուտանքներ արձա-
կելու ժպլինիլ՝ տեղոյն Աւա-
գերեց Տ. Արիստակէս Տ. Եսայ-
եան և Տ. Յովհաննէս Տ. Յով-
հաննէսեանի և ուրիշ բազմաթիւ
պատուաւոր տեղայիններ արձա-

տատուած և Պոլսոյ լրագրաց մէջ
հրատարակուած է ։ ուստի այդ
շահպաղլընեան լաւ կընէ, եթէ
ըստ հրամանի ելլայ Պոլիս գայ
զի այդ հրաժարականի ձեւերը
Պոլսոյ մէջ վաղուց հինցած է :

Նամակագիրը Մաղնիսայի «Ժո-
ղովրդեան» շահպաղլընեանի հը-
րաժարումէն սաստիկ յուղումիլը
կիմացնէ և, կըյաւելու թէ՝ թաղ-
խորհուրդն չընդունելով այդ հը-
րաժարական «օյինին» իւր անդամ-
ներէ երկուսն զրկեր է թախանցել
զԱղգ. վարչութիւնն՝ զի ոչ՝ միայն
չընդունի Շահպաղլընեանի հրաժա-
րականն, այլ և ամեն կարեւոր
միջոց ձեռք առնու, որպէսզի
(բերաննիս առաջ չերթար) Նո-
րին Որբութիւնը չը հեռանայ
Մաղնիսայէն և չը պատճառէ ան-
դարմանելի վաս եկեղեցւոյն և
երկսեռ գպրոցաց :

Ի՞նչ իրար անցում Աստուած
իմ ։ Ըսելէ որ այդ շահպաղլընեան
եթէ պատէհաբար մեռնի, Մաղ-
նիսացւոց բանք բուրթ է ։ Եկե-
ղեցին պիտի կործանի, ժողո-

լուրդը ձիրուցան և գպրոցը հիմ-
նայատակ պիտի ըլլայ ։ մէկ խօս-
քով քար քարի վրայ չը պիտի
մնայ հէ ։

Իղմիրի Առաջնորդ Մուրատ-
եան Մելքիսեդեկ Եպիսկոպոսի
արբանեաներն իրենց Ազգն-
տրոյն պաշտպանութեան վատահ,
ամենայն Հայոց վեհափառ կա-
թողիկոսին անլուր հայհու-
թիւններ և անպատկառ անար-
գանքներ չը մնաց որ չընեն
որոնք փոխան արժանաւորապէս
պատժուելու ։ կը քաջալերուին
իսկ իւրեանց ազգնտիրէն ։ ինչ-
պէս որ Շահպաղլընեան եկեղեց-
ւոյ բեմէն կը հայհոյէ Նորին Վե-
հափառութեան դէմ և Մամուր-
եան կըմրոտէ գրական ասպարե-
զի վրայ առանց ո և է պատժոյ
ենթարկուելու, և երբ Ազգ-
վարչութեան Պատ ։ կրօնական-
ժողովը ալ վերջ մը տալ կենէ
այս անպատկառութեանց, ահա
հրաժարական օյինին կսկսի մը-
նէր հայր սուրբ դուն հրաժարիս
նէ Ազգը պիտի կործանի, Մաղ-

նիսան յիմնայատաւկ պիտի ըլլայ—
Ամենեւին Պօլսոյ Վարչութեան
կրօնական ժողովոյ հրամանին
խօսքը չիկայ որ կը պատուիրէ
ընդհուալ Պօլսոյ զրկել այդ ըմբոստ
վարդապետը՝ որ իրաւամբ սոս-
կական հարուած մ'է Մելքիսե-
դեկեանց խմբակին :

Նամակագիրն հետեւեալ տո-
ղերով կը վերջացնէ իւր նամակը:

«Երկու բարձրագոյն դասուց
աշակերտք ևս լալագին զիր մը
կուղեն առ Ազգ՝ Վարչութեան
աղաչելով որ չը հեռացնէ իրենց
հողեւոր հայրն, յորմէ կուսա-
նին կրօն և Հայերէն լեզու և մեծ-
քարիք կը համարեն Աստուծոյ (։)
կողմանէ, որ այս պիտի դաստիա-
րակ ունին»:

Ո՞ր աստիճան ստորին միջոց .
դպրոցի տղայոց օգնութեան կը
դիմեն նոցա բերանը լեզու դը-
նելով:

«Գաւառական Վարչութիւնը
չընդունելով Յակորոս վարդապե-
տի հրաժարականը յորդորական
գիր կուղելէ, որ ըստ առաջնոյն
շարունակէ իւր պաշտօն, բայց
Յակորոս վարդապետ տակաւին
կը պնդէ իւր հրաժարականին
վրայ, թէ և յուսալի է որ ան-
սայ (։) ուր ուրեմն Վարչութեան
յորդորանաց և ժողովրդեան թա-
խանձանաց»:

Վերոյ գրեալ նամակը իիստ
ձախող խմբագրուած է և շահ-
պազլեանի համար ամեն ստորին
միջոց ընդունելի ըլլալը կարտա-
յայտէ:

Այսու հանդերձ, այդ նամա-
կէն բացորոշ կերեւի որ իզմիրի
Վարչական ժողովը՝ կամ որ մի և
նոյնն է, Մուրատեան Մելքիսե-
դեկ Եպիսկոպոսը պիտի հեստի
շահպազլեանի նկատմամբ Պատ
կառելի կրօն. Ժողովոյ վերջին
հրամանին, ուստի սպասենք տես-
նել թէ այս կատակերգութիւն
ի՞նչ վերջաւորութիւն պիտի ու-
նենայ:

Բէվէրսուրուսուն լազվը վէ եր-
մէնի Գաթոլիկ միլէթինին հէր
իրի գըսմը իթթիֆադ մէսէլէ.
սինէ տայիր եարընքի բազար
կիւնիւ կըմէնի Գաթոլիկ քիլիսէ-
լէրինտէ կաթողիկոսական պիր
կողդակ օգունաճաք տրը:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Բերայի Հայ իգական սեռի
արուեստանոցի բացումը տեղի
պիտի ունենայ յառաջիկայ Մա-
յիս 4 երկուշաբթի օր.

Արդէն երեսուն և վեց աշա-
կերտուհիք արձանագրուած են
սոյն արուեստանոց մտնելու հա-
մար, և որովհետեւ առ այժմ
ընդունելի աշակերտուհեաց թիւն
ութսունը չպիտի անցնի, քառա-
սուն և չորս տեղ բաց կը գտնուի:

Ուստի այն ազգայինք որք կը
փափաքին աշակերտուհի արձա-
նագրել տալ արուեստանոցին, կը
հրաւիրուին ներկայացնել զանոնք
մինչեւ Ապրիլ 30. որպէս զի ըստ
կանոնագրոյ հարկ եղած ընդու-
թիւնն կատարուելով ընդունե-
լութեան պայմաններն որոշուին:

Սոյն քննութիւն և արձանագ-
րութիւն տեղի պիտի ունենան
ամսոյս 19 կիւրակէ օրէն սկսեալ
ամէն առաւօտ ժամը 25ն մինչ 6
և խորհրդարան Բերայի Ս. եր-
բորդութիւն Եկեղեցւոյ:

Ի դիմաց խնամակալութեան
գանձապետ Ատենապետ
Գ.Կիւրիւիշկերծան Յ.Կ. ՆՈՒՐԵԱՆ
Բերա 26 Ապրիլ 1887

Խ Տ Բ Է Լ Է Զ

Բէնչէմպիհ կիւնիւ Խրտրէլէզ
մինասիպէթի իլէ Ստանպուն
չիմէնզար սահրալարը, գատըն-
լար գըզլար վէ շիք պէլէր իլէ
տօլու իտի: Հէր միլէթտէն հէր
ճինս ինսան տակալարը սանըր-

սըն քի մէվճ մէվճ դապարը ին-
մէքտէ իտիլէր չէմէնզարլար իւ-
զերինտէ:

Հէր սահրա սէլրանկեահէրին
աէ Խրտրէլէզ թէֆէրիւնի օլուր
իսէ տէ, Հայտար-Բաշա, պէշօն
սէնէլէրտէն պէրու. հէփսինէ թէ-
գատտիւմ էթտի. բէնչէնպիհ կիւնիւ 30—40 պին քիշի Հայտար-
Բաշա իլէ Ֆէնէր պահճէսինի
գաբրամը իտի, Մախսուսէ վա-
րօրլարընըն եարըմ սաաթտա
պիր թաշըտըլլ խրնճախըն գա-
տընլարտան պաշկա, պինէլէրնէ
գալըք վէ արապալարլա ահալի
թաշընմը իտի եէվմը մէզքիւրտէ
Հայտար-Բաշաշեա:

Դասփընը իտէճէկիմիդ Խրտրէ-
լէզ վուգուաթլարրնա կիրիշմէզ-
տէն, օգուեանլարըմզա Զին-
կեանէլէրին թէֆէրիւնէլէրինի
թարիֆ իտէլիմ:

Պէյօղլոնտա Ֆէրի քէօյիւ ար-
գա թարափընտա պուլունան Սի-
նէմ քէօյիւ սահրասընտա, իլք
կիւնտէն չատըրլար գուրուլուր
վէ բէնկեարէնկ չիչէքլէր իլէ չա-
տըրլարընը թէզեին իտէրլէր:

Խրտրէլէզ սապահը էրքէն,
թէքմիլ գարըլար ալլը եւշիլի կի-
յինիրլէր, եանսըլարընտա Ֆոււ-
եա վէ կէլինճիր չիչէքլէրի իլէ վէ
ալընլարը իւզէրինէ քէմէրփարի
պիր տիզի սարը մանկը թագը-
լը, շարգըլար իլէ չատըրլարը
տօլաշըրլար, պու տավիթ իւզէ-
րինէ էրքէքլէր, եէնի ըուպալա-
րընը կիյինմիշ օլտուգլարը հալ-
տէ չատըրլարընտան չըգըպ էօն-
լէրինտէն չիֆթէ նաղարա զուր-
նա, գրալինէթ վէ տավուլլար ի-
լէ մէյտանտա պիր ճէմիյէթ
թէշըլ իտէրլէր ։

Կէօչէ աղալարը՝ եանի պէօ-
յիւքէրի՝ քի էն մուսիննէրի տիր-
պէօյիւմէք պիր չատըրտա օ-
թուրուր, գապիւնին գըտէմիշ-
լէրի կէլիրլէր մէրասիմի իլփա
պիրլէ եէրտէ սէրիլի քիլիմէր

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ՄՈՏԱ

Հին առակ եղած է կըսէն թէ (իշտէն արթմազ տիշտէն արթար) ամեն հին մօտաները նորոգուելուն նման, այս հին առակն ալ հիմայ գործադրուիլ սկսաւ:

Վաճառականն իւր գրագիրը կանչեց ու ըսաւ:

—Պարոն Գրիգոր, ամսականէդ 200 զրշ պիտի զեղիեմ վասնդի առուտուրները քիչցան, ծախսը պէտք է կտրենք:

Պարոն գրագիրը երեկոյին տուն գնաց ու կնկանը ըսաւ, տիկին շրջասպեստիդ խում շէն երկու կանգուն պիտի կտրեմ, որովհետեւ շահ չիկայ ծախսէն վասարեկելու է: (Այս օրւընէ ի վեր է որ վերցան այն շրջասպեստները որ փողոցները կաւեին):

—Տիկինը խոհանոցը գնաց ու վարպէտին ըսաւ, վարպէտ քեզի տրուած հարիւր զուրուշին յիսունը պիտի կտրեմ, բանի որ շահը պզտիկցաւ ծախսն ալ պըշտիկնալու է:

Խոհարարը որ կոշկակարին երեսուն զրշ պարտը ուներ գնաց ու ըսաւ:

—Եղբայր, քեզի ունեցած երեսուն զրշ պարտքիս քսանը պիտի կտրեմ, զի շահս պզտիկցաւ ծախս ալ պիտի պզտիկցնեմ:

Կոշկակարը մասվաճառի մը տասը զուրուշ պարտք ունենաւուն, մասվաճառին կերթայ:

—Քօթօ քեզի ունեցած տասը զրշ պարտքս պիտի կտրեմ, ինչու որ շահս քիչցաւ:

—Որչափ պիտի կտրեմ:

—Այսնն ալ պիտի կտրեմ, որ առնելիք տալիք չի մնայ:

Ինչպէս որ յայտնի է, այս առակը նորոգուելով ընդհանրութեան կողմէն ընդունուեցաւ, ամեն տեղ քիչ թէ շատ հաշիւներ, զեղուեցան, և շատ զեղուղները, պարտքերնին բնաւ չի տուղներն եղան:

ԿԸԹԿԸԹԱՔ

ՄՏՄՏՏՈՒՔ

Ժամանակի անձկութեան խօսք յը կը պարտի ընդհանրուր ժողովրեան մէջ, ամեն մարդ գժգոհ իւր կացութենէն՝ ձանկութեան բոցով միշտ կը խանծին ու երջանկութիւն կը բնտուեն: Մարդկային ընդհանրուր քանքատը չորս բառէ կը բաղկանայ—Ան ունի, ես չունիմ—ահաւասիկ աշխարհացոց ընդհանրուր չարեաց պատճառը որ բառնալու համար կամ ամեն ինչ հիմնիվեր տապալելու է, կամ ամեն ոք իւր կացութենէ գոհ ըլլալու է, ինչպէս որ է մարդոց այժմու վիճակը:

Մարդոց կենաց վրայ առանին մտմտուքներն եւս առաւել կը ներգործեն: Մտմտուքը գլխաւորագէս երկու տեսակ է, և այս տեսակները իրարմէ այն ասահճան կը տարբերի, որ մարդուս երրորդ կարդի մտմտուք մը կը պատճառէ:

Օրինակի համար անցեալ իրեկուն տիկին նեկտար իւր ամուռ: Նոյն կըսէր:

—Ի՞նչ կը մտմտաս Սէրգիս աղայ, ի՞նչ է աղ, իրիկունէ իրեկուն տուն գալուդ պէս ժանիքներդ կը կախես, սանկ շէն շէլէլէնկ էղի մը:

—Պօլ պօլ չարդէն նայինք, գարըլարըն վազիփէսի՞ մի:

—Ճանլը ի՞նչ ենք եղեր, փառք Աստուծոյ լոխմա մը հաց ունինք կուտենք կոր...

—Հասկցանք ամա թամ քսանը հինգ օր է սիֆտահսըզ խանութ կը գոցեմ կոր խապար ես:

—Էյ ի՞նչ ընենք, սիֆտահսըզ խանութ կը գոցես կոր տէ անօթի մնացերենք:

—Հա իրաւ, պախալին, խասապին, էքմէքճիյն խօսք հասկցնող դուն չես եա.. նայէ Սաթինիկը վազը մէկալնոր տեղը տալու է. հիշ օր չէնէ հարիւր

օսկի դրախօմա կուզէ, ճէհէղէ պան է, նայէ մալը քանիի կը նստի:

—Ախճիկս տահա տասվերիուտարու է, մինչեւ անոր կարգութիւր պելքի գրախօման կը վերնայ օրդայէն:

—Հիշ անանկ բանը կը վերնա՞յ օրդայէն. խապիլ ըլլայ կելլամ մէյմնալ կը կարգուիմ:

—Զեռքէդ ո՞վ է բռներ հայտէ ել կարգուէ ամա, հիմակութրախօմա տուող հարսերը պայխուշ, պայխուշ մտմտացող էրիկ չեն առներ խապա՞ր ես:

—Աղէկ ա, չմտմտամ տէ ի՞նչ ընեմ:

—Մտմտաս տէ ինչ պիտի բռնես. ամեն մարդ ալ կուզէ քիրահաթ ըլլայ ամա, գալէհ պատեա չըլլալու է. աս ինչ տէրտ է կըսիս եկաւ ըսելով ինքզնքը ցըելու չէ.. հայվանները աղէկ գապիյէթ մը ունին. կլոինին տէրտ մը ունենան նէ չեն իդար:

—Թօհափ ես նեկտար հան մ

—Հապա ի՞նչ է, իրաւ որ հայ վանի խըտար չիկանք ամեն օր պօլ պօլ մարափներու ալ չմիշ կըլլանք, քիչ մը նեղը մնալու պէս կը պաշլայենք մտմտալ. տրնաշէն մարդիկ, մտմտալնուդ մտմտափնիդ պզտիկցուցէք:

Տիկին նեկտարի նման կանայք հազուագիւտ են, բայց կոն. երանի անոնց օր ամուսնացեր և այս պիսի ընկեր մը ունեցեր են սակայն վայ անոնց օր ամուսնացած և չեն յարժարած իրարու:

Արդ, մտմտուքին մէկ տեսակը նկարագրեցինք, այժմ անցնինք միւս տեսակ մտածումի նըկարագրութեան:

—Ոնսիկ հանըմ ինչու երես ներդ կախեր նստեր ես ալօք պէնիմ գասալքէթ սէնին մի պէտքարը, եկոյ քեզի իալիսի մը տամ. — Բախիլին պինլիկը հատաւ:

—Աս գիշերուան համար ունինք եա, վազը Աստուած ողորմած է:

—Զօնումներուն պօթին առնելու է, արթիլս ոտքերնին դուրս կինա կոր . . .

—Բէք աղէկ . . .

—Նէ չէքէր կայ, նէ սապօն ետղն ալ ասոր վազը կը լըմնայ:

—Ասոնց ամենն ալ պիտի առնեմ:

—Կերակուր եփող կնիկ մը պէտք է, աշէվին կրակին տէմը չեմ կրնար կոր կայնիր ճանրմ:

—Իշալահ աղէկ կնիկ մը գըտնանք նէ կը բռնենք:

—Երկու թօփ մատամբօլ պէտք է չօճախներուն տակի շարշաֆը բէք հին է:

—Ուրդ պագնեմ Անիկ թող որ տինք գլուխով խոտեէ մը ռախի խրմեմ . . հէմ եկոր գուն ալ մէկ հատ մը խոմէ քի չէննաս:

—Վո՞յ ի՞նչ ֆեռահ սիրտ ունիս . .

—Եյ ի՞նչ Դեմ, ետղը հատեր է տէլի, պօթին առնելու է տէլի, ելլ ոմ մեանիմ, հէպէթ կառնենք:

—Տւնեն մենձը պիտի բլաս ինչ պակոս կ չիկայ հոգդ պիշտ չէ գ ո տա ամեն բանը ես պիտի մամառ:

—Ինչուդ պէտք կը մամտաս . . մամտար քի գուն ալ բահաթ ըլլաս, ես ալ իրիկունէ իրիկուն գործէս կուզամ թամամ քի բահաթ պիտի ընեմ . . առ չիկայ նաշիկայ, վիրա բերանդ չը կայնիր կըսես ու կըսես:

—Մըսիր կ սես նալէ տուրս մը ելլալու կր խանիմ կոր, չեմսիլէս շախուամ շիռամ, էլտիփէն չունիմ, ամբուան շարիսա տահա ջնել չը տուի . . .

—Ե՛ւ ճանրու կօգտէ պէ . . երթանք սաղ սաղ մէզարը մտնանք ինչ ընենք:

—Բեզի մէզարը մտիք ըսող

կայ . տունին մեծն ես ասոնց ամենն ալ պիտի նայիս ընես ի՞նչ կիտցար:

—Վազ անցայ ես, արթը տունին մենծը չեմ. պղտիկնեմ հէմ պղտիկնեմ:

—Գա ճանրմ քէզի լախըրտը եալ ընելու չէ:

—Լախըրտը ըրէ ամա ասանկ լախըրտըներ մըներ:

—Տունին մէջի պակասը ըսոնմ:

—Իրիկուան քէֆիս ատենը ըսելուդ առտուն ըսես նէ չըլլա՞ր:

—Առտուն ըսեմնէ աճէլէով հա կասես չէս պերէր:

—Ամեն ուզաներդ ես չէ եա, Պանդ Օթօմանին տիրէ քթօլը ըլլայ նէ չը կրնար բերել:

—Հալիս ինտո՞ր կընէ կոր:

—Հալիս տահա շատ բան կընէ ես չեմ կրնար հախուն ամեն ըրածն ընել:

—Գէֆիդ ըլլանէ կը խարճէս:

—Ինչ ըրած ունիմ գէֆիս համար չը զուրցե՞ս, սէյիրի՞ կերթամ կոր, գիշեր մը տեղ մը գացած ունիմ:

—Զէ ամա, վրաս սէր չունիս:

—Տէր Աստուած ինտոր հակցնեմ սէրա. էրիմ, մըկիմ, մարի՞մ առջեւդ, ես անանկ զէվլէկութիւննեմ կրնար ընել:

—Ան իմին թալէհէս է, . իրաւ է զէվլէկը ես եմ քի գիմացինիս ինչ սիրահ տէր մարդ ըլլալը չեմ ճանչնար:

—Չենք կուտա պէ . . ան քի իս ասխտար կըսիրես կորնէ իրիկուն մնալ կոխւ մի հաներ տէ դէմ դէմի նստինք անուշ անուշ խորագենք, աս ամեն գիշեր է աշխարհ զնտան կընես գլխուս:

—Ան քի մտիկ ընել չես ուզեր կոր նէ գնայ վերի օտան պառկէ:

—Սանրի խալրըլըսին ան է ամա, աս ատեն ալ կը ընացուի մի եա . . .

—Նէնին ըսող մը կուզես վախնամ:

Հասկցայ, գիշեր բարի ըսելով,

գիշերուան ժամը մէկին խեղճ մարդը անկողին մտաւ պառկեցաւ: Ուստի մենք ալ մաղթելով որ Աստուած չնորհ և խեղճ տայ այս տեսակ կանանց, կը վերջացնենք մեր նկարագրութիւնը:

ԶԵԿՈՅՑՑ

Նախորդ հանելուկնիս՝ որուն լուծումը չէ թէ վիճակահանութիւն՝ այլ վողերանոցին մէջ գըտնուած վիճակահանութեան մեգենան էր, նկատելով որ երսունի չափ նամակներ վիճակահանութիւն է ըսած էին և թէ վորը ինչ կը մօտէր խմաստին, խօսքը կարճ կապելու համար ճիշդ է ըսինք և մեր խոստման համեմատ առաջին նամակադիր Մեծարոյ Պօյաճեան Փիլիպոս անուան մեր թերթը զրկել սկսանք:

Յաջորդ թուով հանելուկ մը եւս հրատարակեցինք. ծանուցանելով որ լուծումը ճիշդ պէտք է ըլլայ. այժմ կը տեսնենք թէ ուրիշ ծանուցում մ'ալ ընել պէտք է եղեր. այն թէ՝ մէկ հանելուկի համար երկու նամակ չենք ընդունիր. ինչպէս ըրած է Մեծարոյ Պօյաճեան, միեւնոյն գիրով և տարբեր ոճ ու ստորագրութեամբ:

ՎԵՊ

ՀԱՅԵԼԻՆ

Դ.

Կ'արժէր որ Ֆլամինկօ տեսներ ներա պարելը: Այդ պար պալէթ խաղաղ աղջկանց պարին չէր նմաներ. այլ լոյժ մասնաւոր բան մ'էր: Անոյշ գեղեցկութիւն. կատարելապէս հաւելի աղնուականութիւն: Կարելի էր ըսել թէ թովզութեամբ իսկ ըլլալիք բան չէր այդ: Այդ շարժմանց պար ըսել պէտք էր թէ ոստուած: Պէտք ծիծունիկի թուչուած: ոգույ մը սըցումն թէ չէ յաւերգահարսի մը

ամառնային դիշերներու մէջ ըրած սաւառնումն : Գեղեցկութիւն կատարեալ կեզու ջնաղագոյն դգացմանց . լեզու՝ կուսական փափկութեան : Թուէր թէ թեթև ու առաձիգ զեփիւն իւր գրայ կը կրէ զնէ : Ցփսին դոր այնչափ վայելչապէս առած է վրան , բարձր կը բռնէ զնէ , բարձր՝ նման մի զուարթնոյ որ երկնից վրայ , արշալուսոյ ոսկեկարմիր ամպոց մէջ կը լոդանայ :

Հաճելի ջերմութիւն մը դուրս կ'ելնէ ամբողջ մարմնէն : Նէ կը լուղայ օդոյ մէջ . կը բոցաւասի . կը բարախէ , կը հալի , կը դողայ նման աննկարագրելի մելամաղձիկ հրաժեշտի , նման վաղանձիկ սիրեցելույ մը , որ տժգոյն վերջնալուսոյ մէջ տակաւ կը մարի , այնպէս որ Ռաֆայէլ մը յուսահատեալ , վրձինը մէկդի նետած արտասուելով պիտի ըսէր —

«Այսարհահամբաւ այլակերպութիւնս նկարած եմ դիւրտւ , բայց չեմ կարող նկարել հին առուրց տաճարին սա յաւերժահարսը»

Ֆլամինկօ գրեթէ ամէն որ տեսաւ զնէ : Ներա հայեացքն պէտք մ'եղաւ իրեն :

Զիջիկիա հոգին էր ընկերութեան : Ֆլամինկօ սիրեց զնէ . և թուեցաւ թէ սիրուած էր ինմանէ :

Ե.

Ֆլամինկօ քաջութիւն չունէր լեզով կամ նայուածքով յայտնել իւր սէրն առ Զիջիկիա :

Օր մը Զիջիկիա նստաւ իւր մօտ դաշնամուրին քով , զոր Ֆլամինկօ լաւ կը զարնէր :

—Ուշադրութիւն ըրէք , խանդերդ (Փանդէդի) մը պիտի զարնեմ , աւարտաման ատեն ըսէր ո՞ր եղանակին անցնիմ :

Ֆլամինկօ սկսաւ նուագել :

Նախապէս տիրառութիթ , ասպա համբարուի մը աշաց փայլուն նայուածքին պէս ներդաշնակութիւն մը . և ի վերջոյ այնպիսի քաղցրալուր եղանակ մը , որ թուէր թէ Աստղիկ ներդաշնակ ձայներու ծովու մը մէջն ելելով , արշալուսոյն փառաւոր լուսաւ

որութեան մէջ կը սաւառնէր : Երկինք կը շառագնի . և այդ կարմրութիւն կը հրագունէ զծով , զեմու երկնային ամօթիածութեամբ յետ ընկրկելով և դիշերային քողն մինուելով կը մնայ տնդ հաճոյալէս կծկեալ : Դիցուհին սիրոյ : Հովերը կը դադրին . խոց ու խիթ կ'անհետին փափկութեան առջեւ , և ամբողջ բնութիւն այդ աննկարագրելի հմայութեան առջեւ կը դողայ :

—Ի՞նչ է այս , հարցուց Ֆլամինկօ : —Ճշմարիտն ըսելով չգիտեմ թէ ինչ է . պատասխանեց Զիջիկիա միամտաբար . բայց լոկ կը զգամ , այս եղանակն զգացման մը արտայայտութիւնն է , զոր սիրակէզ , հալածու մաշած սիրտ մը դուրս կուտայ :

—Այսո՛ , ճշմարիտ է , ըսաւ ֆլամինկօ . այժմ ուշ դիր . ուրիշ եղանակ մը պիտի նուագեմ , բառերն ալ դուք ըսէք :

Ֆլամինկօ . սկսաւ նուագել . բայց որպիսի եղանակ . որպիսի եռանդ . որպիսի խնդրանք : Բայց և որպիսի սրտամմիկ զաղաբար , որ կը նմանէր լոհիկ ծնրագրութեան մը առաջի մի դիցուհոյ և որ թուէր թէ ոք դիցուհոյ մը առջեւ լոկ ծնրագրելով նորա չնորհալի ձեռնը ի բերան կը քայլէ և կը զետեղէ անդ մի համբոյր , որ մուցունել կուտայ մահկանացուին զերկիր և զերկին :

—Ի՞նչ է այս , հարցուց Ֆլամինկօ : պարզոքէն , փնտուն աչերով , այս եղանակին բառերն բացարեցէք ինձ :

—Ի՞նչպէս կրնամ բացարել . գոչեց տիկինը ժամանակով . բնագիրն յուժ սրանչելի եղած պիտի լինի . ես բանասեղծ չեմ :

—Ես պիտի ըսեմ ձեղ այս նուագի բառերն . ահա սա պարզ բառերէն բաղկացեալ է . և կը սիրեմ զքեզ Զիջիկիա :

Զիջիկիա շուագնեցաւ :

—Այսո՛ , կը սիրեմ զքեզ , Զիջիկիա . մրմնեց Ֆլամինկօ և վերսաին նուագեց զայն դաշնակին վրայ : Ասքանչելի ու սրտագին աղաչանք մը ... մեռնելու չափ նուազում մը ... լոիկ ծնրագրում մը առաջի դիցուհոյ , և ձեռն ի բերան քաշելով համբոյր

զետեղում մը , համբոյր որ մոռցունել կուտայ զերկին և զերկիր . . .

Եւ շուատով ձեռքը սիրելուոյն վիզը նետելով , կայծակի մը պէս համբոյր մը գրօմեց անդ : Զիջիկիա կ'ուզէր ետ քաշուիլ , ալլ թուէր թէ ընդարձակեալ էր : Պարանոց ձիւնէ . այսեր ծիրանեգոյն :

Ֆլամինկօ բռնեց զնէ «Կատառախան» հարցուց աչերովն : «Զիջիկիա» ըսաւ բերնով :

Եւ նէ հետութենէ զդլիսեալ , իւր թեթեւաշարժ վարդանման մատներով պատասխանեց դաշնամուրին վըրայ :

Ամէն նուագին յագներդն էր , աղիսի սիրուիս , պիտի սիրուիս :

Զ.

Արդէն ամենուրեք կըսէին թէ գեղեցիկն Զիջիկիա քիչ ատենէն Ֆլամինկոյի կինը պիտի լինի : Սիրեցելոց յարաբերութիւնը բաւական յաւաշացած էր :

Առաւտու մը Ֆլամինկօ ըսաւ ինքսնին . Պարոն Ռոթհֆէտր ըսած էր նէն թէ իւրաքանչիւր սիրային յարաբերութիւն երեք ամիս պիտի տեւէ , բայց այս հակառակն եղաւ . գրեթէ այսօր երեք ամիս է որ կը ճանչնամ զԶիջիկիա , և քանի մը օրէն նէ իմ կինս պիտի լինի : Յետոյ երեք հարիւր մզոն հեռու տեղ մը երթալով նմա հետ , ծովը կը նետեմ այս հայելին և չեմ ուզեր տեսնել այլ ուրիշ գեղեցիկ տիկիններ , զոր դեռ կրնայ ցուցնել ինձ :

Հազիւ թէ այս մտածման մէջ էր , ահա նամակ մը բերին :

Ֆլամինկօ ճանչցաւ Զիջիկիայի ձեռագիրը : Բացաւ նամակը և կարդաց հետեւեալը :

Ավիհակ փոխուեցաւ յանկարծապէս . հայրս սխալ մը գործած է . իւր ինչքն ու կեսնցը վտանգի տակ են , փրկութեան մէկ միջոց կայ , այն է՝ պէտք է որ թշնամւոյն որդւոյն տամ ձեռքս . կ'ուզել զոհնէլ զանձնանուցիր զիս , որպէս պարտիմ և ես մասնակ զքեզ :

Ֆլամինկօ քիչ մը առեն քարի պէս անշարժ կեցաւ . ապա Ռոթհֆէտրի անունը թոթովնեց . զուրսը

պատուհանին առջեւ կայծակ մ'ին-
կաւ սեւ ամպերէն որպէս թէ բար-
կացայտ սերովբէի մը ձեռամք նետ-
ուած լինէր :

Յետոյ գլխարկը դնելով, Ռուպինո
կոմուկհայն տունը գնաց և անդ
պարապ գտաւ Զիջիլիալի սենեակը:
Ըսին թէ Գաղղիա գացած էր:

Ետեւէն գնաց և կը յուսար Փա-
րիզու մէջ վերատեսնել զնէ : Բայց ի
զ'ւր :

Յարաբերութիւն վերջացած էր :
Ֆլամինկօյի սիրաը կը կեղեքուէր :

(Հարուսակէւէ)

ԳԼԹՐԻՉՄ

Պիր գահվէ խանէտէ :

—Պէ գարտաշ քեազըտ օեռնը
իշին էն էյի պիր տոսթունուն
համընըն նիշին գրտն պէօյլէ :

—Էյի եա . պիր ատամ տոս-
թու օլմայան պիրի իլէ նասըլ
գավկա իտէր . տայիմա ինսան
տոսթունուն գալպինի գըրապի-
լիր :

Առէմին պիրի պիր խասթա
տոսթունու կէօրմէկէ կիտէր , վէ
զայէթ իյի հալտէ պուլարաք
սօրար :

—Օհ, իշմէ արթըք կէշիրմիշ-
սին Փաքաթ հասթալըլըն նէ
իտի :

—Ինանըրսան պէնտէ պիլմէմ
նէ իտի :

—Հէքիմէր նէ տէտիէր :

—Էն, սէն էյի պիլիրսին քի
հէքմէր աղնայապիլտիրէրի գա-
տար սէօլէրլէր :

—Աղնատըմ , հիչ պիր չէ սէօ-
լէմէմիլէր :

Էվէլի ագշամ իւսթիւ, իւչ տէ-
միդանը միւսիւլէր Պէյօլու տող-
րու եօլունտա իէնի թէաթրօ
հօնիւնտէ տուրմուլար , կէշէն
մատամ վէ մատմազէլէրի սէյր

իթմէքտէ իտիլէր :
իշիրինտէն պիրի , արդատաշը-
նա խիթապէն տէտի :

—Պաթիստ շու եօդարտան
կէլէն , էլինտէ շիշէք պուքէթի
թութմուշ մատամա պագ նէ կիւ-
զէլ :

—Պէնի թանըր . իստէ՛րմիսին
պունտան կէշէր իքէն լագըր-
տընեա թութաերժ հաթթա է-
լինտէքի պուքէթինի գօքլայըմ:

—Էկէր եաբարսան պրա՛փո տէ-
րիմ :

Զիքր օլունան մատամ պիղիմ
միւսիւլէրէ եագլաշտրզնտա , Պա-
թիստ թէսմիէ օլունան իլէրի-
լէնէրէք , պիլա փիւթիւր սէլամ-
լատրդտան սօղրա տէտի :

—Էլինիզտէքի շիշէք պուքէ-
թինի գօքլամազա միւսատէ
պուետուրուրմուսընըզ մատամ :

Մատամըն ճանը սըդըլըպ տէ-
տի :

—Ղայէթ թէրպիյէսիդ սինիզ
միւսիւ :

Պիղիմ միւսիւ Պաթիստ ասլա
պօզմաեարագ արդատաշլարընա
տէօնիւպ տէտի :

—Պէն սիզէ տէմէտիմքի մա-
տամ պէնի թանըր :

իքի տօսթ մատէյնինտէ :

—Մօնէու սիզտէ պու կիւն
զիյատէ պիր տիւշիւննէ վար նէ
օլմուշըն :

—Մօնամի սօրմա . բէք զիյա-
տէ տէզէսրէրէ իմ :

—Նէ , պիր ֆէլաքէթէ մի
օղրատըն :

—Էն պէօյիւք ֆէլաքէթէ . .
Ֆիօմէնիմ եարըն քէօյէ թաշը-
նըրու :

—Էյ պունտան նէ օլուր :

—Նէ , մի օլուր , տէօրթ պէշ
այտա քիմ պիլիր , պիր տէֆա մը
իքի տէֆա մը կէօրէպիլէնէյիմ.
պէն քի պիր կիւն կէօրմէզսէմ
տէլի տիվանէ օլուրում :

—Կիթտիղի քէօյ նէրէսի իսէ
սէն տէ կիթ :

—Վարօր բարասը իստէր մօն-
շէռ . ագսինէ տէ Պէօյիւք Ատա-
եա կիթտիլէր , Պէօյիւքտէրէ օլ-
սա պիր ատամ տաղտան եավաշ
եավաշ կիտէր :

—Օքի պու հալին վարըսա ,
եէրի պիր մատմազէլէ ամուռ
էթսէնէ գարտաշ :

Էվէլի կիւն , կիւնտիւզ կիւզէ-
լի մատմազէլին պիրի էվէրինտէ
հզգմէթմիլիք իտէն Հօփակիկի
մարապէտէ տէտի :

Տույսո՞ւն մարապետ էօնիւ-
միւզտէրի հափթա քէօյէ կիտէ-
եօրուզ :

—Ղըզ հա՞նդր քէօյէ :
—Տուտում Պէօյիւքտէրէյէ իս-
տէեօրուտը ամա , ատպամ ու-
զագ տըր տէլի Պօյանը քէօյիւն-
տէ էվ թութմուշ :

—Իյին օլտու զըզ նէլնէն , ար-
թըզ տիւզկիւնէ բարա վէրմէ-
տէն զուրթուլտուն :

—Գարտաշ պու թէժի իտարէ-
սինտէ սիւփիւրկէ տէ պաղլար-
լա՞ր մր :

—Նէ մինասիպէթ , Սուլու Գու-
լէ մի օրասը :

—Նէ պիլէյիմ , բաքէթլէրին
իշմնտէն նէ տէրսէն չըգըյօր :

—Ահալինին հալի թօափ տըր
չօղը տա տէր քի օն կրամ տէլի
սաթտըզը բաքէթտէն հիչ պիր
շէլ չըգմայօր :

ՏԻՎՈՆՁԻԻ

ՆԱՄԻՒԻ ՄԷՐՀՈՒՄ

Շուարատան մէրհում Նամի է-
ֆէնտինին ասհարը օլան իշպու
տիվանչէ թասսիհին վէ իւավէ ի-
տիլէրէք իքիննի տէֆա թապի-
տիլմիզ օլմազլա , հէր քիթապնը
տիւքքեանլարընտա , վէ Պաղչէ
գարուսունտա սունու Պօյոս վէ
Յակոր աղալարին տիւքքեանլա-
րընտա սաթլըլմագտա տըր . Փիլ
Տ զուրոււ :

ՔԻՒՇԻՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐ

Տ Ե Պ Պ Օ

26 Մրանպօլտա, եկած Ճամիսէ 26

ՍԲԵԶԱՐ ՏԻՒՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՄԹԱՆՊՈԼ ՔԵ-ՕՓՐԻւ Քարշալնտա - 77

ԳԵՅՑԱԼՈՒԽՏԱ Տօղուռ Եօլտա - 167

Մէզքիւր էճզախանէ վէ սրէչար տիւքքեանլարընտա միւ թէատրտ վէ էնվահի թէրբիպաթը բիմեէվիյէ վէ էճզա վէ մուալ լէճաթ վէ ալաթը ճէրբահիյէ, վէ ալէա ճինս լասմիդ իլէ չէ իք տէն մաամուռ ալաթ ու էտէվաթ . վէ լիսմէր ուսուլինտէ պաղ լար, վէ ֆրանսըզ վէ ինկիրիզ էճզալարը, սոլֆաթօնըն էն ալէ, ճինսի, եէրի վէ էճնէպի մատէն սուլարը, ֆօմօկրաֆնըլար ի իշիւն թէրբիպաթը քիմեէվիյէ, Պօրտո շարապլարը, գօնեագլար էնվահի իշկիրիէր, գօգուլու սապունլար, նէֆիս բուտրա, օ տը Գ.Օ լօնեը, սաչ սուլարը, տիւզկիւնլիւքիէր, վէ սրէչարար իլէ բիւ եախանէլէրէ մախսուս ճամ գապլար վէ արաթ ու էտէվաթ մէկ ճուտ օլուպ, թօրտան վէ բէրբաքէնտէ ֆիրուխթ օլունըր:

Քէղալիք մէզքիւր տիւքքեանլարտա մուայէնէի թըպպիյէ տախի ինքրա օլունուպ, պունա մախսուս օտալարը վար տըր:

Պէյօղլու էճզախանէսի կէճէլէրի աչրդ տըր:

Զէլլ.—Պիլճիւմէ էճզա վէ էմթաամըզըն էն ալէա ճինստէն օլ արդընը վէ բէք էճվէն ֆիյաթլա սաթըլարզընը Տօգթօր էփէն. տիլէրէ վէ բաղպէթլու էճալիյէ իլան ու պէյան իտէրիզ:

ԲՈԼ ՖՈՅԱՃԵԱՆ

ԵԻՒՔՍԵՔ ԳԱԼՏԸՐԸՏՏԱ 80 ՆՈՒՄԷՐՕՏԱ.

ԿԵԶԵՔ ՎՀ ՃԵՐԱՇԼԸՂԱ ՄԻՒԹԵԱԼԻԴ:

Ա. Լ. Է. Ա. Թ. Թ Ի Ի Ճ Ճ Ա Ր Ը

Մէզքիւր մաղազառա կէօզէ վէ ճէրբահլըզա միւթէալիդ էնվայի ալէաթ ու էտէվաթ մէվնուտ տըր:

Էզմիւմէէ, եռւմուչագ վէ սէրթ լասմիդտէն (գառչուտան) մաամուռ մէվատտը միւխթէլիֆէ, գասըգ պաղլարը, էն աի շիրինկալար, էլէքթրիք մաքինալարը, միզան իւլ հավա (սլարօմէթր), միզան իւլ հարարէ (թէրմոմէթր) վէ էյի ճինս կէօզիւրէր պուլրնմագտա տըր:

Մ. ԲՈԼ ՖՈՅԱՃԵԱՆ՝ հէր նէվ սըրարըաթ վէ թամիրաթը էճվէն ֆիյաթ իլէ ինքրա վէ տէրէօհտէ իտէր:

Վ. Ա. ՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

ԱՅՑԵՏՈՄՈՒ

Լաւագոյն քառժօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի իգին 100
հատը 10 դհեկն. պէտք
ունեցողները պէտք է
դիմեն գ. Պաղտատլեան
տպարան Յակոբեան խան
թիւ 13 կ. Պոլիս:

Տէր եւ ՏՆՈՐԻՆ
ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ԽՄԲԱԴԻՐ Յ. ՀԱՃԵԱՆ